

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. kesäkuuta 2023
(OR. en)

11138/23

ECOFIN 663
UEM 197
SOC 489
EMPL 340
COMPET 684
ENV 763
EDUC 276
RECH 308
ENER 399
JAI 909
GENDER 140
ANTIDISCRIM 134
JEUN 178
SAN 415

ILMOITUS

Lähettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Ed. asiak. nro: 9829/1/23 REV 1

Kom:n asiak. nro: COM(2023) 608 final

Asia: NEUVOSTON SUOSITUS Kreikan vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kreikan vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2023) 608 final perustuva, neuvoston ja Eurooppa-neuvoston käsittelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

**Kreikan vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Kreikan vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241³, jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä 'tukiväline', tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään taloudellista ja osallistavaa elpymistä sekä kestävien ja kasvua edistävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamista, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Tukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023; tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023 vuotuisen kestävä kasvun selvityksen 2023 painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyuden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella laadittavan vuoden 2023 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kreikka kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi samana päivänä myös lausunnon Kreikan vuoden 2023 alustavasta talousarviosuunnitelmasta. Komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta⁴, jäljempänä 'euroaluetta koskeva vuoden 2023 suositus', 16 päivänä toukokuuta 2023 ja yhteisen työllisyysraportin 13 päivänä maaliskuuta 2023.
- (3) Unionin talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopoliittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun unioni pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, sen talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiasokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin sekä keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävä ja osallistavan kasvun tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti unionin kilpailukykyyn ja tuottavuuden parantamiseen.

⁴ Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä toukokuuta 2023, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon ”Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle”, jäljempänä ’Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma’. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Se täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on myös luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä unionin kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien nettonollateknologioiden ja tuotteiden tuotantokapasiteettia unionissa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma rakentuu seuraavien neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen”, jonka perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään ensisijaisia politiikkoja, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan kyseisiin ensisijaisiin politiikkoihin liittyviä toimia.
- (5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyi edelleen tukivälineen täytäntöönpanon mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435⁵, jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja unionin energihuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. REPowerEU-asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Kyseiset uudistukset ja investoinnit auttavat myös parantamaan unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä, kuten Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmassa hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuen luokka, jota ei makseta takaisin; tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

(7) Komissio hyväksyi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024, jäljempänä '8 päivänä maaliskuuta 2023 annettu tiedonanto'. Sillä pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinoitua. Komissio muistutti, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023 ja 2024 komissio vaati finanssipoliittikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestäväällä tavalla, ja kehotti jäsenvaltioita esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmilla varmistetaan, että perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) noudatetaan ja varmistetaan uskottava ja jatkuva velan vähentäminen tai velan pitäminen maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio myös kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintasokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava tällaiset toimenpiteet haavoittuviin kotitalouksiin ja yrityksiin paremmin. Komissio totesi, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin. Lisäksi, kuten linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 9 päivänä marraskuuta 2022 annetussa komission tiedonannossa ehdotetaan, julkista taloutta koskevat suositukset laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta. Komissio suositti, että kaikki jäsenvaltiot edelleen suojaavat kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistavat tukivälineen ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

- (8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla unionin talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestävä ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Komission ehdotusten tavoitteena on parantaa kansallista sitoutumista, yksinkertaistaa ohjausjärjestelmää ja lisätä keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Suuntaviivoista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 14 päivänä maaliskuuta 2023 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti tavoitteena on, että lainsäädäntötyö saadaan päätökseen vuonna 2023.
- (9) Kreikka toimitti 27 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 13 päivänä heinäkuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä⁶. Rahoituserien maksamisen ehtona on, että komissio on hyväksynyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti päätöksen, jossa todetaan, että Kreikka on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

⁶ ST 10152/2021 INIT; ST 10152/2021 ADD 1.

- (10) Kreikka toimitti vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa 2 päivänä toukokuuta 2023 ja vuoden 2023 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2023 asetuksen (EY) N:o 1466/97 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ohjelmat on arvioitu yhdessä, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Kreikan puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.
- (11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Kreikkaa koskevan vuoden 2023 maaraportin. Siinä arvioidaan Kreikan edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Kreikka on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehityksessä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Kreikan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

- (12) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Kreikasta perusteellisen tarkastelun, jonka tulokset se julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023. Komissio päätteli, että Kreikan makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. Erityisesti haavoittuvuudet, jotka liittyvät suureen julkiseen velkaan ja järjestämättömien lainojen suureen määrään tilanteessa, jossa työttömyysaste on korkea, ovat väistymässä, mutta maan ulkoinen rahoitusasema on heikentynyt. Keskeinen huolenaihe on, että vaihtotaseen alijäämä kasvoi selvästi vuonna 2022 matkailutulojen elpymisestä huolimatta. Tämä johtui muun muassa energian hintojen jyrkästä noususta kaikkialla unionissa. Vaikka alijäämän ennustetaan supistuvan tänä ja seuraavana vuonna, ulkoisen alijäämän ennustetaan pysyvän selvästi yli tason, joka tarvitaan ulkomaisen nettovarallisuusaseman pysyvän paranemisen varmistamiseksi. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on edelleen unionin korkein, mutta se parani merkittävästi vuonna 2022 pääasiassa vahvan nimellisen BKT:n kasvun ansiosta, ja sen odotetaan vähenevän edelleen vuosina 2023 ja 2024. Järjestämättömien lainojen määrä laski voimakkaasti viime vuonna aiempien vuosien isojen vähennysten pohjalta, mutta määrä on edelleen suuri unionin keskiarvoon verrattuna ja rasittaa pankkien kannattavuutta ja lainanantokykyä, mikä puolestaan vaikuttaa pääomaintensiteetin lisäämiseen ja talouden tuottavuuden kasvuun. Poliittikkatoimet ovat osaltaan edistäneet epätasapainojen purkua, ja elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on merkittävä tilaisuus puuttua jäljellä oleviin rakenteellisiin heikkouksiin. Lisätoimia tarvitaan silti erityisesti sen varmistamiseksi, että ulkoinen rahoitusasema saadaan vakaasti paranemaan ja että järjestämättömien lainojen määrää saadaan vähennettyä muun muassa tehostamalla velkojen perintää ja parantamalla järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoita.
- (13) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan Kreikan julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2021 oli 7,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 2,3 prosenttiin vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 194,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2022 loppuun mennessä 171,3 prosenttiin.

- (14) Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 tällaisiin finanssipolitiikan menoja lisääviin toimenpiteisiin kuuluivat sähkötuotet kotitalouksille ja yrityksille sekä sosiaalietuuksien lisääminen haavoittuvassa asemassa oleville kotitalouksille. Näiden toimenpiteiden kustannukset kompensoitiin osittain energiantuottajien ja toimittajien satunnaisiin voittoihin kohdistuvilla uusilla veroilla, joita olivat sähköntuottajien hintakatto ja sähköntuottajien ylimääräinen maksu lokakuun 2021 ja kesäkuun 2022 väliseksi ajaksi. Komissio arvioi, että kyseisistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet nettokustannukset olivat 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Samaan aikaan covid-19-kriisiin liittyvien väliaikaisten hätätoimenpiteiden arvioidut kustannukset laskivat 1,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, kun ne vuonna 2021 olivat 6,5 prosenttia.
- (15) Neuvosto suositti 18 päivänä kesäkuuta 2021, että Kreikka⁷ rahoittaa vuonna 2022 elpymis- ja palautumistukivälineen avulla lisäinvestointeja, joilla tuetaan elpymistä, ja noudattaa samalla maltillista finanssipolitiikkaa. Neuvosto suositti lisäksi, että Kreikka jatkaa kansallisesti rahoitettavia investointeja.

⁷ Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, jolla annetaan neuvoston lausunto Kreikan vuoden 2021 vakausohjelmasta (EUVL C 304, 29.7.2021, s. 33).

(16) Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys⁸ oli vuonna 2022 kasvua tukeva eli – 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Neuvoston suosituksen mukaisesti Kreikka jatkoi elpymisen tukemista tukivälineestä rahoitettavilla investoinneilla. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot olivat 2,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022 (2,6 % suhteessa BKT:hen vuonna 2021). Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavien menojen supistuminen vuonna 2022 johtui edellisen ohjelmakauden päättymisestä asteittain, kun uuden ohjelmakauden investointimenot eivät olleet vielä käynnissä. Kansallisesti rahoitetuilla investoinneilla oli finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä vaikutus, joka oli 0,6 prosenttiyksikköä⁹. Sen vuoksi Kreikka on neuvoston suosituksen mukaisesti jatkanut kansallisesti rahoitettavia investointeja. Kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä, 0,6 prosenttiyksikön vaikutus. Tähän merkittävään elvyttävään vaikutukseen yhdistyi myös energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi toteutettujen finanssipoliittisten toimien lisävaikutus (nettokustannukset 2 % suhteessa BKT:hen). Sen vuoksi Kreikka on rajoittanut kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvua riittävästi.

⁸ Finanssipolitiikan viritystä mitataan perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) muutoksena suhteessa keskipitkän aikavälin potentiaaliseen kasvuun. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot. Lisätietoja on julkisen talouden tilastotaulukoiden laatikossa 1.

⁹ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla oli neutraali vaikutus, joka oli 0,0 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

- (17) Vuoden 2023 vakausohjelmaan sisältyvien julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on komission kevään 2023 talousennusteen mukainen vuonna 2023 ja sen jälkeen suotuisampi. Hallitus ennakoi reaalisen BKT:n kasvavan 2,3 prosenttia vuonna 2023 ja 3 prosenttia vuonna 2024. Komission kevään 2023 talousennusteessa reaalisen BKT:n kasvun on ennustettu olevan vuonna 2023 suurempaa eli 2,4 prosenttia ja vuonna 2024 matalampaa eli 1,9 prosenttia, mikä johtuu pääasiassa investointitoimintaa ja ulkoisen sektorin rahoitusosuuksia koskevien oletusten eroista. Vuoden 2023 vakausohjelmassa ennustetaan, että kiinteän pääoman bruttomuodostuksen osuus kasvaa etenkin vuonna 2024, ja komissio odottaa tavaroiden tuonnin pysyvän korkeammalla tasolla kuin Kreikan viranomaisten ennusteissa.
- (18) Hallitus odottaa vuoden 2023 vakausohjelmassaan, että julkisen talouden alijäämä supistuu 1,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Vuoden 2023 supistuma johtuu pääasiassa pandemiaan liittyvien finanssipoliittisten toimenpiteiden asteittaisesta lopettamisesta ja alentuneista energiaan liittyvien toimenpiteiden kustannuksista sekä talouskasvusta johtuvasta tulojen kasvusta. Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velka, joka oli vuoden 2022 lopussa 171,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistuu vuoden 2023 loppuun mennessä 162,6 prosenttiin. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä on 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Se on vuoden 2023 vakausohjelmassa ennustettua alijäämää alhaisempi johtuen pääasiassa makrotaloudellisten oletusten aiheuttamasta veropohjien suotuisammasta kehityksestä, mukaan lukien kasvun osatekijät ja alhaisemmat sosiaalimäärärahojen menot viime vuosina havaitun systemaattisen varojen alikäytön mukaisesti. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2023 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa pienempi, 160,2 prosenttia. Ero johtuu pääasiassa nimellisen BKT:n suuremmasta kasvusta ja vähäisemmässä määrin komission ennustamasta pienemmästä julkisen talouden alijäämästä.

(19) Finanssipoliittisten toimenpiteiden, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Ne koostuvat toimenpiteistä, joita on jatkettu vuodesta 2022, erityisesti sähkötuista kotitalouksille ja yrityksille. Kyseisten toimenpiteiden kustannukset kompensoidaan edelleen osittain energiantoimittajien satunnaisiin voittoihin kohdistuvilla uusilla veroilla, joita olivat sähköntuottajien hintakatto ja jalostamoalan solidaarisuusmaksu. Kun nämä tulot otetaan huomioon, tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen.¹⁰ Useimmat vuoden 2023 toimenpiteet eivät vaikuta energian hintojen noususta eniten kärsiviin kotitalouksiin tai yrityksiin kohdennetuilta eikä niillä täysin säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia. Näin ollen kohdennettujen tukitoimenpiteiden määrä, joka on otettava huomioon arvioitaessa 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen¹¹ noudattamista, on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 (kun se vuonna 2022 oli 0,5 % suhteessa BKT:hen). Lisäksi odotetaan, että vuoden 2023 julkisen talouden rahoitusasema hyötyy siitä, että covid-19-kriisiin liittyvistä väliaikaisista hätätoimenpiteistä luovutaan asteittain (1,5 % suhteessa BKT:hen).

¹⁰ Luku kuvaa toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, mukaan lukien juoksevat tulot ja menot sekä mahdolliset pääomamenoja koskevat toimenpiteet.

¹¹ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Kreikan vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kreikan vuoden 2022 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 60).

- (20) Neuvosto suositti 12 päivänä heinäkuuta 2022 antamassaan suosituksessa, että Kreikka varmistaa vuonna 2023 maltillisen finanssipolitiikan erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvun pienemmäksi kuin keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu¹², kun otetaan huomioon jatkuva väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Kreikan olisi oltava valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Kreikalle suositettiin myös, että se lisää julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa tukivälineen ja muiden unionin varojen avulla.

¹² Kreikan potentiaalisen tuotannon kasvu keskipitkällä aikavälillä (kymmenen vuoden keskiarvo) on komission kevään 2023 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 4,8 prosenttia.

(21) Vuonna 2023 finanssipolitiikan viritys on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan pitkälti neutraali (-0,2 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio on korkea. Vuonna 2022 finanssipolitiikan viritys oli elvyttävä (-1,0 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) ennakoitaan olevan finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 kiristävä vaikutus, joka on 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Sen vuoksi kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennakoitu kasvu on 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukainen. Kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen ennustettu kiristävä vaikutus johtuu pääasiassa siitä, että kotitalouksille ja yrityksille energian hinnan nousun vuoksi suunnattujen (kohdennettujen ja kohdentamattomien) tukitoimenpiteiden kustannukset pienenevät (2,3 % suhteessa BKT:hen). Sosiaalimenojen kasvu on merkittävin kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvun (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) taustatekijä. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot ovat 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla on finanssipolitiikan viritykseen neutraali vaikutus, joka on 0,0 prosenttiyksikköä¹³. Sen vuoksi Kreikka aikoo rahoittaa lisäinvestointeja tukivälineestä ja muista unionin varoista, ja sen ennakoitaan myös jatkavan kansallisesti rahoitettuja investointeja. Kreikka aikoo rahoittaa julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten 8 000:n julkisesti käytössä olevan sähköautojen latauspisteen asentamiseen tärkeimmille kaupunki- ja esikaupunkialueille, julkishallinnon digitalisaatioon ja saariston sähköverkon yhteenliitäntöihin.

¹³ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla ennakoitaan olevan elvyttävä vaikutus, joka on 0,1 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

- (22) Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämän odotetaan vuoden 2023 vakausohjelman mukaan supistuvan 0,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Vuoden 2024 supistuma johtuu pääasiassa jäljellä olevien energia- ja muiden toimenpiteiden asteittaisesta lopettamisesta ja vankan talouskasvun aikaansaamasta tulojen kasvusta. Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan vuoden 2024 loppuun mennessä 150,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 0,6 prosenttia vuonna 2024. Tämä on pienempi kuin vuoden 2023 vakausohjelmassa ennakoitu alijäämä, mikä johtuu pääasiassa toteutuneisiin sosiaalimäärärahoihin liittyvistä oletuksista, erityisesti alhaisemmista sosiaalietuus- ja eläkemenoista. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2024 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa korkeampi, 154,5 prosenttia.
- (23) Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan kaikista energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain vuonna 2024. Myös komission oletus on, että energiatukitoimenpiteistä luovutaan kokonaan vuonna 2024. Tämä perustuu oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen.

- (24) Asetuksessa (EY) N:o 1466/97 kehoitetaan parantamaan rakenteellista rahoitusasemaa vuosittain keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoitteen saavuttamiseksi käyttäen viitearvona 0,5:tä prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁴. Julkisen talouden kestävyysliittymät näkökohdat huomioon ottaen komissio katsoo, että rakenteellista rahoitusasemaa olisi asianmukaista parantaa vähintään 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Jotta tällainen parannus voidaan varmistaa, kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen kasvu¹⁵ ei komission menetelmän mukaisesti saisi vuonna 2024 olla enempää kuin 2,6 prosenttia, kuten nyt suositellaan. Tämä edistää osaltaan ulkoisen rahoitusaseman vahvistamista. Samaan aikaan olisi asteittain luovuttava jäljellä olevista energiatukitoimenpiteistä (komission tämänhetkisen arvion mukaan 0,2 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023), jos energiamarkkinoiden kehitys sen sallii, ja aloitettava vähiten kohdennetuista toimenpiteistä, ja saatavat säästöt olisi käytettävä julkisen talouden alijäämän supistamiseen.
- (25) Olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana, kansallisesti rahoitettavat nettomääräiset perusmenot kasvavat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,7 prosenttia vuonna 2024. Tämä on alle suositellun kasvuvauhdin. Komission kevään 2023 talousennusteessa ennakoitu mukautus on suurempi kuin säästöt, jotka saadaan, kun energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain kokonaan.

¹⁴ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklassa edellytetään myös yli 0,5 prosentin sopeutusta suhteessa BKT:hen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden julkinen velka on yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen tai joiden velanhoitokykyyn kohdistuu huomattavampia riskejä.

¹⁵ Nettomääräiset perusmenot määritellään kansallisesti rahoitetuiksi menoiksi ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä, korkomenoja ja suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja.

- (26) Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkiset investoinnit kasvavat vuosien 2023 ja 2024 välisenä aikana 4,8 prosentista 5,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Investointien määrän kasvu heijastaa hieman pienempiä kansallisesti rahoitettavia investointeja ja suurempia unionin erityisesti tukivälineen kautta rahoittamia investointeja. Vuoden 2023 vakausohjelmassa mainitaan uudistuksia ja investointeja, joiden odotetaan edistävän julkisen talouden kestävyyttä sekä kestäväää ja osallistavaa kasvua. Kyseisiin uudistuksiin ja investointeihin kuuluu korkean lisäarvon investointeja ja rakenneuudistuksia kohti vihreää, digitaalista ja energiasiirtymää, jotka sisältyvät myös elpymis- ja palautumissuunnitelmaan.
- (27) Vuoden 2023 vakausohjelmassa esitetään julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehitysura vuoteen 2026 saakka. Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä supistuu 0,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja 0,1 prosenttiin vuoteen 2026 mennessä. Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan sen vuoksi jäävän alle 3 prosentin suhteessa BKT:hen ohjelmakauden aikana. Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velka, joka oli vuoden 2024 lopussa 150,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistuu vuoden 2026 loppuun mennessä 135,2 prosenttiin.

(28) Kreikan veropoliittisen kehityksen muutokset voisivat elpymis- ja palautumissuunnitelman osana toteutettujen parhaiden käytäntöjen ja uudistusten pohjalta auttaa korjaamaan investointivajetta. Erityisesti laajemman verotusta koskevan ennakkopäätösjärjestelmän käyttöönotto voisi lisätä oikeusvarmuutta sijoittajien kannalta ja lisätä meneillään olevia toimia verojärjestelmän yksinkertaistamiseksi. Verojärjestelmän tarkistaminen voisi myös auttaa laajentamaan veropohjaa itsenäisten ammatinharjoittajien osalta ja tukea investointeja. Verosäännösten noudattamista voitaisiin parantaa ottamalla käyttöön laajempi sähköisten maksujen järjestelmä ja hyödyntämällä sähköisistä maksuista saatavaa tietoa entistä paremmin, kun otetaan huomioon erityisesti viimeaikaiset todisteet kasvavasta epäsuhdasta ilmoitettujen pienten tulojen ja itsenäisten ammatinharjoittajien ilmeisen nopeasti kasvavan liikevaihdon välillä. Tämä voitaisiin toteuttaa erityisesti hyödyntämällä paremmin sähköisistä maksuista saatavia tietoja tiettyjen ammattien osalta. Riippumattoman julkisista tuloista vastaavan viranomaisen meneillään olevan digitalisaation odotetaan edistävän tätä tavoitetta. On kuitenkin olennaisen tärkeää, että viranomaisen operatiivista riippumattomuutta hallinnoida ja kehittää henkilöstö- ja tietotekniikkainfrastruktuuriaan lisätään edelleen, koska verojärjestelmiin kohdistuu jatkuvasti uusia maailmanlaajuisia haasteita.

(29) Kreikka on jatkanut toimia julkishallintonsa nykyaikaistamiseksi, mutta sen yleinen toimivuus on edelleen suhteellisen heikkoa. Julkishallinnon koko ja kustannukset ovat vuoden 2010 jälkeen toteutetun huomattavan sopeutuksen jälkeen pitkälti vastanneet unionin keskiarvoa. Kreikan palkkamenot säilyivät vuonna 2022 ennallaan, 10,8 prosentissa suhteessa BKT:hen, mikä on hiukan yli unionin keskiarvon (10,2 % suhteessa BKT:hen). Kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi on keskeistä varmistaa, että yhtenäisen palkkataulukon soveltamista jatketaan ja samalla säilytetään nykyinen henkilöstömäärä soveltamalla edelleen vakituisen henkilöstön palkkaamista koskevaa sääntöä ”yksi sisään, yksi ulos” ja vuonna 2022 käyttöön otettua väliaikaisen henkilöstön enimmäismäärää. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla julkishallinnon vaikuttavuutta parannetaan kiinnittäen erityistä huomiota digitaalisten palvelujen parantamiseen. Korkeatasoisen henkilöstön houkutteleminen ja töissä pitäminen on kuitenkin edelleen haaste. Rakenteellinen keino puuttua tähän olisi erityis- tai lisäpalkkataulukon käyttöönotto tiettyjä tehtäviä tai elimiä varten sekä tarkoin määritelty korvausjärjestelmä, joka otettaisiin käyttöön erottamattomana osana uutta henkilöstöhallintojärjestelmää siten, että samalla turvattaisiin yhtenäisen palkkaluokituksen eheys ja palkkamenojen kokonaismäärä.

(30) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on toistaiseksi edennyt hyvin. Jatkossa on tärkeää säilyttää täytäntöönpanon vauhti. Kreikka toimitti kolme maksupyynnön¹⁶, jotka koskivat muuta kuin takaisinmaksettavaa rahoitustukea, ja kaksi maksupyynnön, jotka koskivat lainatukea ja vastasivat 85:tä suunnitelman välitavoitetta ja tavoitetta. Tähän mennessä Kreikalle maksettu kokonaisosuus on 7,126 miljardia euroa¹⁷. Asetuksen (EU) 2021/241 14 artiklan 6 kohdan mukaisesti Kreikka ilmoitti 29 päivänä maaliskuuta 2023 aikomuksestaan pyytää 5 miljardin euron lisälainatukea rahoitettavaksi tukivälineestä. Kreikka on aloittanut suunnitelmansa täytäntöönpanon vakaasti ja perustanut hallinto- ja valvontajärjestelmän, jolla seurataan ja koordinoidaan uudistusten ja investointien oikea-aikaista toteuttamista. Jatkossa on tärkeää ylläpitää ja tehostaa näitä ponnisteluja, koska suunniteltuja uudistuksia ja investointeja on huomattavan paljon ja niiden loppuunsaattaminen edellyttää usein erilaisten valmisteluvaiheiden, kuten julkisten hankintamenettelyjen, oikea-aikaista edistymistä. Suunnitelman täytäntöönpanon jatko riippuu täytäntöönpaneuvien elinten, kuten alue- ja paikallishallinnon, hallinnollisista ja täytäntöönpanovalmiuksista. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisä uudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Kreikan strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän alalla. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemman muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu, jotta varmistetaan laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.

¹⁶ Kreikka toimitti kolmannen avustusta koskevan maksupyynnön 16 päivänä toukokuuta 2023, ja komission tekemä arviointi on meneillään.

¹⁷ Avustuksina on maksettu rahoitustukea, jota ei makseta takaisin (lukuun ottamatta ennakkomaksuja), yhteensä 3,436 miljardia euroa ja lainatukea (lukuun ottamatta ennakkomaksuja) 3,69 miljardia euroa.

- (31) Komissio hyväksyi kaikki Kreikan koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022. Koheesiopolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen, taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen ja Kreikan alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.
- (32) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja koheesiopolitiikan ohjelmilla, Kreikalla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät terveydenhuoltoon ja pitkäaikaishoitoon, kiinteistörekisterikartoitukseen, energiapolitiikkaan ja vihreään siirtymään.
- (33) Julkisen terveydenhuollon menot ovat alle unionin keskiarvon, kun taas potilaiden maksamat omavastuuosuudet suhteessa BKT:hen ovat Kreikassa unionin toiseksi korkeimmat. Terveydenhuoltojärjestelmä on edelleen sairaalakeskeinen, ja terveydenhuoltomenot kohdistuvat sairaalahoitoon. Ja kun tarkastellaan julkisten lääkemenojen osuutta BKT:stä, Kreikka on ensimmäisellä sijalla kaikista jäsenvaltioista. Pitkäaikaishoitoon ja ennaltaehkäisevään hoitoon käytetyt julkiset menot ovat huomattavasti unionin keskiarvoa pienemmät, eikä pitkäaikaishoitoa varten ole olemassa kattavaa kansallista strategiaa. Tämän ongelman ratkaisemiseksi Kreikka on ottamassa käyttöön hiljattain hyväksytyt perusterveydenhuoltojärjestelmän, jonka tarkoituksena on vähentää riippuvuutta sairaalahoidosta ja parantaa terveydenhuollon tuotteiden ja palvelujen saatavuutta. Perusterveydenhuollon uudistuksen täysimittaista toteuttamista haittaa perhelääkäripula. Perhelääkäreiden määrä ei riitä kattamaan koko väestöä. Lääkäreitä on oltava riittävästi, jotta 1 päivänä syyskuuta 2023 käynnistettäväksi säädetty tehokas ja kattava portinvartijajärjestelmä voidaan ottaa käyttöön kokonaisuudessaan. Jotta järjestelmä kattaisi koko väestön, tarvitaan tehokkaampia kannustimia perhelääkäreiden määrän lisäämiseksi. Myös väestön rekisteröinti on keskeistä, jotta terveydenhuollon riittävä ja yhtäläinen saatavuus voidaan varmistaa.

- (34) Kansallisen kiinteistörekisterin valmistuminen – joka on ollut pitkäaikainen hanke – parantaa osaltaan Kreikan liiketoimintaympäristöä. Toukokuun 2023 loppuun mennessä kiinteistörekisterikartoituksista oli saatu päätökseen 72 prosenttia, minkä lisäksi oli kerätty 25 prosenttia omistusoikeustietoja, jotka olivat parhaillaan käsiteltävinä. Kerättyjen tietojen käsittelyn odotetaan valmistuvan vuoden 2023 loppuun mennessä, jolloin kiinteistörekisteri olisi siis valmis. Uuteen Kreikan kiinteistörekisteriin siirryttäessä on avattu 12 kiinteistörekisteritoimistoa ja 49 toimipistettä, jotka ovat toiminnassa. Kreikan kiinteistörekisteriviranomainen aikoo digitalisoida kaikki kansalaisille tarkoitetut palvelut kokonaan, ja tukivälineestä tuetaan kaikkien tällä hetkellä paperimuodossa olevien rekisteröintejä ja omistusoikeuksia koskevien asiakirjojen digitalisointia.
- (35) Huolimatta ponnisteluista, joita Kreikka on toteuttanut myös energiakriisin yhteydessä, se on edelleen erittäin riippuvainen fossiilisista polttoaineista, sillä vuonna 2021 öljyn osuus sen energialähteiden yhdistelmästä oli 52 prosenttia ja kaasun 24 prosenttia. Hiilestä irtautumisen vauhdittamiseksi voitaisiin jatkaa useita toimenpiteitä, jotka perustuvat Kreikan elpymis- ja sopeutumissuunnitelmaan sisältyviin investointeihin ja uudistuksiin ja menevät niitä pidemmälle. Kreikka voisi nopeuttaa ja laajentaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa luomalla ja saattamalla päätökseen oikeudellisen kehyksen, jolla edistetään uusiutuvaan vetyyn perustuvan infrastruktuurin ja merituulivoiman kehittämistä. Lisätoimia tarvitaan biometaanin lainsäädäntö- ja sääntelykehyksen kehittämisen vauhdittamiseksi ja käytettävissä olevan kestävä biometaanin potentiaalin muuttamiseksi todelliseksi tuotantokapasiteetiksi, jolla korvataan maakaasun tuonti.

- (36) Kun uusiutuvia energialähteitä integroidaan yhä enemmän, lisäinvestoinnit varastointi- ja verkkokapasiteetin laajentamiseksi ovat välttämättömiä sähköverkon tasapainon turvaamiseksi. Yhteiset korvausjärjestelmät ja käyttöpaikalla tuotetun sähkön järjestelmien edistäminen voisivat olla tärkeitä välineitä, joilla edistetään varastointikapasiteetin oikea-aikaista ja toteuttamiskelpoista laajentamista. Jotta uusiutuvien energialähteiden käyttöä ei tarvitsisi rajoittaa, voitaisiin kehittää uusia sähköverkon yhteenliitäntöjä naapurimaiden kanssa. Uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton lisäämiseksi on tärkeää panna kaikilta osin täytäntöön vuonna 2022 hyväksytty uusi oikeudellinen kehys, joka yksinkertaistaa ja nopeuttaa uusiutuviin energialähteisiin ja varastointiin liittyvien hankkeiden lupamenettelyä. Lisäksi itse tuotetun energian kulutuksen järjestelmien edistäminen, mukaan luettuna tuen laajentaminen akuilla varustettujen aurinkosähköjärjestelmien asentamiseen, ja energiayhteisöjen perustaminen voisivat auttaa lisäämään uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton sosiaalista hyväksyttävyyttä.
- (37) Kreikka voisi myös laajentaa nykyisten energiansäästötoimenpiteiden soveltamisalaa ja kunnianhimoa ja vähentää energiaköyhyyttä. Maakaasun kulutus vähentyi Kreikassa 22 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä ylittää neuvoston asetuksessa (EU) 2022/1369¹⁸ säädetyin 15 prosentin vähennystavoitteen. Kreikka voi jatkaa kaasun kysynnän tilapäiseen vähentämiseen tähtäviä toimia 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka neuvoston asetuksen (EU) 2023/706¹⁹ mukaisesti.
- (38) Ottamalla käyttöön uusia rahoitusvälineitä, kuten energiatehokkuushuutokaupat, nykyisiä peruskorjaustukiohjelmiä voitaisiin kohdentaa tehokkaammin energiaköyhiin kotitalouksiin. Älykkäiden mittareiden osuus Kreikassa on selvästi jäljessä unionin keskiarvosta (3 % verrattuna 54 %:iin vuonna 2021). Sitä olisi syytä kasvattaa, koska se antaisi kuluttajille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti markkinoihin ja tukisi kysyntäjoustoa. Tietyillä aloilla, kuten liikenteessä ja vesihuollossa, on huomattavia energiansäästömahdollisuuksia, koska ne ovat edelleen erittäin riippuvaisia öljystä.

¹⁸ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁹ Neuvoston asetus (EU) 2023/706, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2023, asetuksen (EU) 2022/1369 muuttamisesta kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteille vahvistetun kysynnän vähentämiskauden pidentämiseksi ja niiden täytäntöönpanoa koskevan raportoinnin ja seurannan tehostamiseksi (EUVL L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (39) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollatekniologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleen koulutustoimenpiteet ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleen kohdentamisen edistämisessä. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa eniten. Vihreiden taitojen puute Kreikassa on tällä hetkellä ilmeisintä vihreän siirtymän kannalta erittäin keskeisellä rakennus alalla ja tietyissä teknisissä ammateissa. Myös nuorten ja naisten työllistettävyyden parantamiseksi on edelleen paljon tehtävää. Julkisten työvoimapalvelujen hallinnollisten valmiuksien lisääminen ja työntekijöihin kohdistuvan yksilöllisen lähestymistavan käytön laajentaminen voivat parantaa näiden ryhmien työllistymistä sekä tukea sujuvaa ja oikeudenmukaista siirtymää.
- (40) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 vakausohjelman komission tekemän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto²⁰ ilmenee suosituksesta 1.

²⁰ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

- (41) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto on suosittanut, että euroalueen jäsenvaltiot ryhtyvät – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa kautta – toimiin, joiden avulla ne i) säilyttävät velkakestävyuden ja pidättäytyvät laaja-alaisesta kokonaiskysynnän tukemisesta vuonna 2023, kohdentavat korkeiden energian hintojen vaikutuksen lieventämiseksi toteutettavat finanssipoliittiset toimenpiteet paremmin ja selvittävät asianmukaisia tapoja lopettaa tuki energian hintapaineiden vähentyessä, ii) pitävät julkisten investointien määrän korkeana ja edistävät yksityisiä investointeja, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää, iii) tukevat palkkakehitystä, joka lieventää ostovoiman heikkenemistä, rajoittaen samalla kerrannaisvaikutuksia inflaatioon, parantavat edelleen aktiivista työvoimapolitiikkaa ja korjaavat osaamisvajeita, iv) parantavat liiketoimintaympäristöä ja varmistavat, että yrityksille annettava energiatuki on kustannustehokasta, väliaikaista ja kohdennettu elinkelpoisiin yrityksiin ja että sillä ylläpidetään kannustimia vihreään siirtymään, ja v) säilyttävät makrotalouden vakauden ja seuraavat riskejä sekä jatkavat samalla työtä pankkiunionin viimeistelemiseksi. Kreikan osalta suosituksilla 1, 2, 3 ja 4 myötävaikutetaan euroaluetta koskevassa vuoden 2023 suosituksessa esitettyjen ensimmäisen, toisen, kolmannen, neljännen ja viidennen suosituksen täytäntöönpanoon.
- (42) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2023 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja sen tekemän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät suosituksesta 1. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan haavoittuvuuksia, jotka liittyvät julkiseen velkaan, ulkoiseen rahoitusasemaan ja järjestämättömiin lainoihin. Suositus 2 edistää osaltaan suosituksen 1 käsittelyä. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä myötävaikutetaan sekä epätasapainojen korjaamiseen että euroaluetta koskevassa vuoden 2023 suosituksessa esitettyjen suositusten täytäntöönpanoon johdanto-osan 41 kappaleen mukaisesti,

SUOSITTAA, että Kreikka toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. purkaa voimassa olevat hätätalanteen energiaturvatoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024; jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;

varmistaa finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun vuonna 2024 enintään 2,6 prosenttiin²¹;

jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;

noudattaa vuoden 2024 jälkeen edelleen asteittaiseen ja kestäväan vakauttamiseen tähtäväan julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategiaa yhdistettynä investointeihin ja uudistuksiin, joilla edistetään voimakkaampaa kestäväan kasvua, jotta saavutetaan maltillinen julkisen talouden keskipitkän aikavälin rahoitusasema;

parantaa osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa toteutettujen uudistusten pohjalta verojärjestelmän investointiystävällisyyttä ottamalla käyttöön laajemman ennakkoveropäätösjärjestelmän, laajentaa veropohjaa muun muassa tarkistamalla itsenäisten ammatinharjoittajien nykyistä verotusrakennetta ja tehostaa verosäännösten noudattamista ottamalla laajemmin käyttöön sähköiset maksut; turvaa verohallintoviranomaisen operatiivisen riippumattomuuden ja parantaa sitä edelleen; varmistaa julkishallinnon tehokkuuden niin, että se pystyy houkuttelemaan oikeanlaista osaamista ja säilyttämään johdonmukaisuuden yhtenäisen palkkataulukon kanssa; jatkaa järjestämättömien lainojen määrän vähentämistä ja järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoiden toiminnan parantamista;

²¹ Tämän arvioidaan vastaavan rakenteellisessa rahoitusasemassa vähintään 0,3 prosentin vuotuista parannusta suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kuten johdanto-osan 24 kappaleessa todetaan.

2. jatkaa edelleen tiiviisti tarkistetun elpymis- ja palautumissuunnitelmansa vakaata täytäntöönpanoa ja viimeistelee ripeästi REPowerEU-luvun, jotta sen täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti; varmistaa, että hallinnolliset valmiudet ovat jatkossakin suunnitelman kokoon nähden riittävät; jatkaa koheesiopolitiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;
3. saattaa terveydenhuollon riittävän ja yhtäläisen saatavuuden varmistamiseksi päätökseen perusterveydenhuoltopalvelujen käyttöönoton ja soveltaa tehokkaampia kannustimia perhelääkäreiden rekrytointiin, jotta saavutetaan täysi väestökattavuus ja väestön rekisteröinti; viimeistelee kiinteistörekisteriuudistuksen saattamalla päätökseen kiinteistörekisterikartoituksen sekä perustamalla Kreikan kiinteistörekisteriviranomaisen ja käynnistämällä sen toiminnan;
4. vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja nopeuttaa edelleen energiantoimitusreittien monipuolistamista; laajentaa edelleen uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa saattamalla valmiiksi ja panemalla täytäntöön uudet lupamenettelyä ja merituulipuistoja koskevat oikeudelliset kehykset, lisäämällä sähköverkko- ja varastointikapasiteettia, edistämällä uusiutuvan energian hajautettua tuotantoa ja ottamalla käyttöön oikeudellisen kehyksen uusiutuvan vedyn ja biometaanin tuotantoa varten; lisää panostusta energiatehokkuutta parantaviin toimenpiteisiin, mukaan lukien kohdennetut toimenpiteet energiaköyhille kotitalouksille ja älykkäiden mittareiden asentaminen, sekä politiikkatoimia, joilla pyritään tuottamaan ja hankkimaan vihreän siirtymän edellyttämiä taitoja ja osaamista; tukee liikennesektorin hiilestä irtautumista erityisesti edistämällä sähköajoneuvojen käyttöä.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja